

Nr 87.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet.

(1:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1939/40 hade Kungl. Maj:t under utgifter för kapitalinvesteringar (bilaga 2) under rubriken Fonden för förslag till statsverket, Försvarsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 9) att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1939/40 beräkna ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 140, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 24 februari 1939, föreslagit riksdagen att till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att föredragande departementschefen vid framläggandet för 1938 års riksdag av propositionen nr 180 angående vissa till Stockholms garnison hörande truppförbands och anstalters utflyttande till Järvafältet på anförda skäl fann sig böra tillstyrka, bland annat, att Svea artilleriregemente skulle förläggas till trakten av Rissne å Järvafältet samt Stockholms tygstation till trakten söder om Rissne i närheten av Solvalla hållplats. I sin skrivelse, nr 253, i anledning av berörda proposition förklarade riksdagen, bland annat, att avgörande skäl funnits tala för ett godtagande av de föreslagna förläggningsområdena. Genom samma skrivelse anmälde riksdagen, att riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket till förberedande åtgärder för Stockholms garnisons utflyttande till Järvafältet för budgetåret 1938/39 anvisat ett reservationsanslag å 1,800,000 kronor. De åtgärder, som sålunda avsågos komma till utförande, voro vissa

markundersökningar, uppgörande av ritningar och kostnadsförslag ävensom framdragande av vissa ledningar och iordningställande av erforderliga materialvägar.

Genom beslut den 27 maj 1938, i anledning av riksdagens förenämnda skrivelse, anbefalldes Kungl. Maj:t arméförvaltningens fortifikationsstyrelse att med beaktande av vad i ovannämnda proposition och riksdagsskrivelse anförts uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag bland annat angående närmare bestämda förläggningsplatser för Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation.

I skrivelse den 21 februari 1939 har *arméförvaltningens fortifikationsstyrelse* framlagt förslag till ordnandet av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järnafältet, vilket förslag slutar å sammanlagt 22,935,000 kronor. I anslutning därtill har styrelsen hemställt, att för påbörjande av med utflyttningen förenade arbeten för budgetåret 1939/40 måtte anvisas ett belopp av 5,000,000 kronor.

Enligt det sålunda framlagda förslaget beräknas den sammanlagda kostnaden för utflyttningen av Svea artilleriregemente komma att uppgå till 16,685,000 kronor. Huvudparten av detta belopp, eller 16,110,000 kronor, beräknas åtgå för uppförande av erforderliga nybyggnader, under det att av återstoden 60,000 kronor beräknas för iordningställande m. m. av en del av de nu å Rissne gård befintliga byggnaderna, 480,000 kronor för flyttning av och ändringsarbeten å vissa av de vid regementets nuvarande förläggning befintliga förrådsbyggnaderna samt 35,000 kronor för flyttning av förråd och expeditioner m. m. — Vad åter angår utflyttningen av Stockholms tygstation beräknas denna draga en kostnad av 6,250,000 kronor, fördelade sig med 5,525,000 kronor för nybyggnader, 130,000 kronor för utflyttning till Järnafältet av en å etablissementet i Stockholm uppförd förrådsbyggnad, 535,000 kronor för anskaffande av på motorer direktkopplade maskiner i stället för nuvarande remdrivna samt 60,000 kronor för flyttning av förråd m. m. — I fråga om kostnadsberäkningen har styrelsen framhållit, att kostnaderna för nybyggnaderna, särskilt för Svea artilleriregemente, möjligen kunde förefalla höga. Såsom jämförelse har emellertid styrelsen anfört, att ett kasernetablisement av senast byggda typ, t. ex. Södermanlands regemente, skulle, därest det nu förekommit till uppförande, hava betingat en kostnad av omkring 9,000,000 kronor. Till detta pris måste emellertid för ett etablissement av nu ifrågasvarande typ läggas dels kostnaderna för stallar, fältförråd, skyddsrum, idrottsplats och friluftsbad m. m., dels de merkostnader, som föranleddes av föreslaget byggnadssystem för kasernbyggnaderna m. m. (»betonghus»), bjälklagens utformning med hänsyn till brandbombsfara, konstruktionen av stallar för deras användning till garage vid eventuell motorisering, dels ock de med den spridda bebyggelsen förenade större kostnaderna för ledningar av olika slag m. m.

I yttrande över fortifikationsstyrelsens förevarande framställning har *che-*

fen för armén, efter samråd med *chefen för försvarsstaben*, förklarar sig icke hava något att erinra mot det av styrelsen i fråga om utflyttningen avgivna förslaget.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Som jag redan i årets statsverksproposition i samband med anmälan av under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående anslag å kapitalbudgeten framhållit, synes det vara en angelägenhet av vikt, att de nya förläggningarna å Järvafältet för Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation snarast möjligt bliva ordnade.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att den inom fortifikationsstyrelsen pågående utredningen rörande regementets och tygstationens utflyttande till de för dem avsedda förläggningssområdena å Järvafältet numera fortskridit så långt, att detaljerat förslag kunnat framläggas rörande omfattningen av de för förläggningarna erforderliga byggnadsarbetena och preliminära beräkningar kunnat göras i fråga om de av utflyttningen betingade kostnaderna. Förslaget har av cheferna för försvarsstaben och armén lämnats utan erinran. Kostnadsberäkningarna sluta på sammanlagt 16,685,000 kronor för regementet och 6,250,000 kronor för tygstationen eller tillhopa 22,935,000 kronor.

Det framlagda förslaget till förläggningarnas ordnande, vilket i och för sig synes ägnat att på ett tillfredsställande sätt lösa det föreliggande problemet, föranleder onekligen till den erinringen, att kostnaderna för detsamma genomförande synas ligga i överkant. Jag förutsätter också, att kostnadsfrågan, innan definitiva situationsplaner och huvudritningar m. m. i sinom tid komma under Kungl. Maj:ts prövning för fastställelse, kommer att ägnas ytterligare undersökning och prövning. Med denna reservation finner jag mig kunna i huvudsak lämna det framlagda förslaget min anslutning.

Även om jag sålunda ifrågasätter, huruvida det icke skall visa sig möjligt att fullborda den slutliga utflyttningen inom en något lägre kostnadsram än den av fortifikationsstyrelsen angivna, läser emellertid intet vara att erinra mot att för bestridande av under nästkommande budgetår uppkommande, av utflyttningen föranledda kostnader beräknas det av styrelsen äskade beloppet, 5,000,000 kronor. Vad beträffar den närmare dispositionen av detta belopp läser det få ankomma på Kungl. Maj:t att i mån av behov ställa anvisade medel till förfogande; jag förutsätter, att det därvid skall ligga i Kungl. Maj:ts skön att bemyndiga fortifikationsstyrelsen att, där så finnes lämpligt, träffa avtal om entreprenader m. m. beträffande samtliga för de nya etablissemangens färdigställande erforderliga arbeten.

Utskottet.

Utskottet, som i likhet med departementschefen icke kunnat undgå finna de för utflyttningen av Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation till Järvafältet beräknade kostnaderna väl höga, anser sig dock icke böra framställa någon erinran mot anvisandet av det för ändamålet nu äskade beloppet. Utskottet finner sig böra understryka departementschefens uttalande, att kostnadsfrågan, innan definitiva situationsplaner och huvudritningar m. m. i sinom tid komma under Kungl. Maj:ts prövning för fastställelse, kommer att ägnas ytterligare undersökning och prövning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till ordnande av Svea artilleriregementes och Stockholms tygstations förläggningar å Järvafältet såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Stockholm den 24 mars 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 86.

Reservation

av herr *von Heland*, som erinrat därom, att Svea flygflottilj förlagts till Barkarby och numera fått sitt etablissement färdigställt samt att flygfältet därstädes tagits i anspråk för sitt ändamål. Med hänsyn härtill och under framhållande tillika, att enligt hittills vunnen erfarenhet allt större krav måste ställas på flygfältens omfattning och beskaffenhet, kunde starkt ifrågasättas lämpligheten av att i enlighet med den ursprungliga planen förlägga Svea artilleriregemente och Stockholms tygstation å Järvafältet. Då enligt hans uppfattning frågan om stockholmstruppernas blivande förläggning tarvade förnyad omprövning, ansåg han försiktigheten bjuda att riksdagen icke nu bifölle det föreliggande förslaget.

Reservanten hemställer,

» att Kungl. Maj:ts föreliggande proposition icke må av riksdagen bifallas.»